

מסורת הש"ס

(א) [אזלו שיליה יע"ז],
(ב) כמיתוס כפ"ג, (ג) [נעלי יע"ז]
(ד) [נעלי קסמה, ד] [נעלי קסמה]
(ה) [נעלי קסמה, ד] [נעלי קסמה]

תורה אור השלם

1 ואם יתקפו האדני
השנים יעמוד נגדו ויחזיק
המשלש לא במחצה
יתקף: קהלת ד יב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה יתקופו יע"ז
דלא חשיב כל כך אפי' אי
היו:

מוסף רש"י

מדת סדרו. וזו נהנה חסד
חסד ויע"ז (ב) לא היו עשין
טובה (כחובות קב) של של
ועשין (ט) דקנן (אמת)
פ"ה מ"י האמר של של
שלן ע"ן וזו מה עשיתם ויש
אומרים וזו מה עשיתם וקסמ
הספס

מוסף תוספות

א. שאמר ר' אשיעאי דבר
ואתו ושאלו לר' ביסא,
לכך קרי עליהו חזות
המשולש לא במחצה יתק
לעולם כדאמרין בעלמא
(ב"מ פה) כיון שאדם
לומר ואלו רבני וכן חזו
מכאן הו"ל תורה חזו
על אכסניא שלה דודיש
מואני זאת בריהו גרי. מוס'
מבטות קפ"ג. ב. שאע"פ
שהחליף צר כיון שהוא
למטה מד' אמות הרי הוא
רואה בחצר חבירו דרך
הליכתו בבית בלא חזות
ראשו בחלון וכו' ומתני'
דקאמר בחלון המצרי
שאין לו חזות, בחלון
שהוא למעלה מר"א,
ולצדו (ואו לארחה) יש לו
חזקה אפי' שהיא למעלה
מ"א ואין שם חזוק ראה,
דאיבעי ליה למחזיק כד
שלא יצריכו להחזיק ד"א
אם יבא לבנות כניו, אבל
בחלון המצרי כיון דלא
בבית מימינא ארס כשארזה
לבנות כגורו ויטות חלון
שלא פתחו על דעת
קביעותו רבני יוסי.
ג. שלא יתלה בזיו ולא
יפסד בשם ב"ש. ד. אבל
בפחות סמטת ארץ דרך
להשתמש בזה בדברים
כבדרי. וכו'. ה. ואפי' לרב
יהודה (נ"ט) דלית ליה ביה
חזוק ראה מ"ט דאמר
מודרנא אפי' ותינתא וכו',
ה"מ בזיו פחות מטפת
וכו' אבל כשחזר רחב וכו'
מסדרין עליו כלים ולא
אפי' ליתביד בר שריא
אפי' לר"י. ב. כדו שריא
חזוק זה ויעבד עליו
מלבנות תחתיו ולהבדיל
למעלה מן הדיו וכו'. עוד
ניל שיכול בעל הצד
למחות משום חזוק ראה,
רבני יוסי. ו. עין כביט
יוסי טעם דלן יכול למחות.

רבינו גרשום

המוחילה. היינו צור גדול
שנחת נגד כל הבית אם
מקלחת מים לחצר חבירו יש
לו חזקה לפי שהיא גדולה;
בשלמא לחצר תרי לישני
קמאי שפיר. ודלמא לא
לו חזקה מרוב אמת ושם
היה ארוך מקדמי מרוב
במוחילה שיש לה חזקה:

הן המוחילה יש לה חזקה. וצמאי דקמני המרצ אין לו חזקה קאמר
אבל המוחילה יש לה חזקה: בשלמא למאן דאמר הנך פרטי שפיר.
לשמואל דאמר אין לו חזקה מרוב אמת שפיר אלטרין למימר
אבל המוחילה יש לה חזקה דדבר קציעות הוא ואין רגילין לעקרה

נחן המוחילה יש לה חזקה בשלמא למאן
דאמר הנך תרתי שפיר אלא למאן דאמר
שאם רצה לבנות תחתיו בונה מאי נפקא ליה
מינה הכא במוחילה של בנין עסקינן דאמר
ליה לא ניהא לי דתיתרע אשיתאי אמר רב
יהודה אמר שמואל א"צניור המקלח מים לחצר
חברו ובא בעל הגג לסותמו בעל החצר
מעבב עליו דאמר ליה כי היכי דאת קנית לך
חצר ידיד למשדא ביה מיא לדידי גמי קני לי
מיא דאיגרך איתמר רבי אושעיא אמר מעבב
ר' חמא אמר אינו מעבב א"אזל שיליה לרבי
ביסא אמר להו מעבב א"קרי עליה רמי בר
חמא ויהחוט המשולש לא במהרה יתק זה
רבי אושעיא בנו של רבי חמא בנו של רבי
ביסא: סולם המצרי אין לו חזקה: דהיכי דמי
סולם המצרי אמר רבי ר' ינאי כל שאין לו
ארבעה חווקין: חלון המצרי אין לה חזקה
כו': מאי שנא גבי סולם דלא מפרש ומאי
שנא גבי חלון דמפרש משום דקא בעי
איפלוגי רבי יהודה בסיפא אמר רבי זירא
למטה מד' אמות יש לו חזקה ויכול למחות
למעלה מארבע אמות אין לו חזקה ואינו יכול
למחות ורבי אילעא אמר אפילו למעלה
מארבע אמות אין לו חזקה ויכול למחות
לימא בכופין על מדת סדרו קא מיפלגי דמר
סבר כופין ומר סבר אין כופין לא דכולי עלמא
כופין ושאיני הכא דאמר ליה זימנין דמותרת
שרשיפא תותך וקיימת וקא חזית ההוא דאתא
לקמיה דר' אמי שדריה לקמיה דרבי אבא בר
ממל אמר ליה עביד ליה כרבי אילעא אמר
שמואל הולאורה אפי' כל שהוא יש לו חזקה:
מתני' והיו עד טפח יש לו חזקה
ויכול

הן הוצרך ת"ק לפרש שיעורו: א"ר יורא למטה מד' אמות. מקרקע
הבית קמני ומתני' דחלון כורי יש לו חזקה דכיון דליכא דמרי שהא
גדול ונמוך ויכולין להסתכל ממנו צחצר יש לו חזקה שלא היה זה
מניחו לעשות אלא ודאי צרשותו עשה ואם בא שכונו לבנות הדין
להתרחק דמתן (לעל דף כב). החלויות מלמעלן ומלמטן ומכנגד ד'
אמות ואם בא עכשיו אחד מהן לפתוח חלון כורי למטה מד' אמות
מקרקע הבית שכונו יכול למחות בידו ומעכו שלא יפתח: למעלה מד'
אמות. מקרקע הבית אין לו חזקה דאין חצירו מקפיד וכשצונה שכונו
אין יכול לעבד עליו ולומר לו הרחק בניך מן החלון שלי שלא תאפיל
עלי שיכול לומר לו סתם אותו שאין לך חזקה ואם אין לו חלון שם
וציקש עכשיו לפתוח חלון למעלה מד' אמות אין יכול שכונו למחות
בידו ולמטנו. ודוקא חלון כורי אבל חלון המצרי בין מלמעלה מד' א'
בין מלמטה אין לו חזקה ובה אין יכול השכן למחות: ור' אילעא אמר
אפילו למעלה מד' אמות. אע"ג דלית ליה חזקה יכול למחות לצמתי עשות שכונו שם חלון דמפרש טעמא לקמיה זימנין דמותרת שרשיפא
וקא חזית צבית. ור' יורא לא חייש להכי דלא חזיף אינשי כולי האי למיעבד הכי: מזה דסוס. אין מהנה לחצירו אע"פ שאין חסר צכך
כלום. לר"י כופין דלמעלה מד' אין מניחין אותו למחות שהרי אינו חסר כלום ולרבי אילעא אין כופין ויכול למחות: ושאיני הכא. דליכא
חסרון: שרשיפא. ספסל: ההוא דאסא וכו'. רואה היה לעשות חלון כורי למעלה מד' אמות וחצירו היה מותר בידו: עבדי ליה כר'
אילעא. אלא הכי הלכתא: אמר שמואל ולאורה אפילו כל שהוא יש לו חזקה. חלון העשוי ליכנס ממנו חור במקום אפל לא בעינן
חלון כורי אלא אפילו כל שהוא יש לו חזקה דחלון העשוי לאורה מילתא דקציעותא דכל הימים אדם נרץ לאורה וכיון שעשה חלון זה לכל
הימים עשאו והיה לו לבצל חצר למחות בתוך ג' ומדלא מיחה איכא למימר דצרשותו עשה ומתני' לאו בחלון העשוי לאורה מיירי אלא בחלון
העשוי לשמור גנות ופירדסיס דרך החלון: מתני' היו עד טפח יש לו חזקה. מי שיש לו כותל סמוך לחצר חצירו והוא צו
טפח בולט מכתלו לחצר חצירו הוא חזקה ואין בעל החצר יכול לבנות שם בנין לסתור את היוז דכולי האי לא היה שציק ליה בעל
החצר להוציא וזו טפח בחצרו בלא רשותו שהרי יכול למחות דקדתי ואילו ומדלא מיחה בתוך ג' איכא למימר דצרשותו הוציא:
ויכול

אלא למיד שאם בא לבנות תחתיו. של מרוב: מאי נפקא ליה מינה. לבעל המוחילה

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא נט.

במוחילה של בנין עסקינן. אבל מרצ סתמו של עץ ואין עושין
אותו של בנין וא"ת וליפולג במוחילה עצמה בין של
בנין לשל עץ וי"ל דניחא ליה במתניתין לאשמועינן צמחצו דיש למקומו
חזקה: והחזוף המשולש לא במהרה יתק. כמה היו שהן
ואצותיהם ואצות אצותיהם היו
תלמידי חכמים ולא קאמר עליהם
החוט המשולש אלא הכא הנינו
טעמא לפי ששלשן ראו זה את זה א'
והא דמוכרי ר' אושעיא קודם רבי
חמא אציו במחלוקת לפי שהיה גדול
יותר מדאי כדאמר (עירובין דף נג).
לנן של א' (ראשונים) כפחם [היכל]
זה ר' אושעיא ואמר נמי ר' אושעיא
דדורו כר"מ דדורו שלא יכלו חציריו
לעמוד סוף דעמו:
למטה מד' יש לו חזקה. ר"ת

מפרש דאיירי בחלון
מכרית א' אבל בחלון כורי או שעשוי
לאורה שהוא דבר קציעות אפילו
למעלה מארבע אמות יש לו חזקה
והניא ראה מדתניא לעיל (דף כב):
החלונות בין מלמעלה בין מלמטה
ד"א ומי ענה מלמטה שלא יעמוד
ויראה אלא אפי' למעלה מד' אמות
יש לו חזקה כיון דהוי דבר קציעות
ואומר רש"י דלן נראה משם
ראיה דאף על פי שהוא יותר מד'
אמות לעומד בחוץ לעומד בפנים
לא היה למעלה מארבע אמות כגון
שאותן חלונות בעליהם אי נמי מיירי
כגון שיש לו עדים או שטר:
עד טפח יש לו חזקה ויכול למחות.
אפילו בעל הגג צעצל הצנר
דאין לומר דוקא צעל הצנר צעצל
הגג אבל צעל הגג צעצל הצנר לא
יכול למחות דהא קמני בסיפא פחות
מטפח אין יכול למחות ומפרש רב
הוא היינו צעל הגג צעצל הצנר
אבל צעל הצנר צעצל הגג יכול
למחות אלא על כרחך טפח אפילו
צעל הגג יכול למחות צעצל הצנר
וטעמא דטפח יכול למחות דברים
גדולים המכבדים יכול הכותל או אם

יניח עליו כלי מלא מים וישפך ויתקלקל הכותל ובעל הצנר יכול
למחות משום היזק ראה' ולמאי דק"י בגמרא למימר דבר יהודה
לית ליה היזק ראה' מכל מקום כשישים כלי מלא מים פעמים שיפול
ויטפטט כל הצנר ופעמים שיפול על ראש צעל הצנר ומיירי תוך
ג' אצל חצר שהחזיק אין יכול למחות צעל הצנר צעצל הגג ועוד
לפרש דדוקא חצר ג' איירי ויכול למחות צעל הגג צעצל הצנר ולא
מטעם דפרישית אלא משום דיש לו תשמיש לצעל הגג על היוז
רואה להשתמש בו כל שעה ולא יניח את צעל הצנר להשתמש בו
אצל בחוץ ג' שלא החזיק אין יכול למחות צעצל הצנר אצל צעל
הצנר צעצל הגג יכול למחות' והוי כמו לרז הווא צפחות מטפח והא
דמפלגי בין טפח לפחות הא צהא תליא דטפח דמהני ביה חזקה יכול
למחות צעצל הצנר אצל צפחות מטפח דלא הווא חזקה אין יכול למחות' ו
אפילו

אין מהנה לחצירו אע"פ שאין חסר צכך
כלום. לר"י כופין דלמעלה מד' אין מניחין אותו למחות שהרי אינו חסר כלום ולרבי אילעא אין כופין ויכול למחות: ושאיני הכא. דליכא
חסרון: שרשיפא. ספסל: ההוא דאסא וכו'. רואה היה לעשות חלון כורי למעלה מד' אמות וחצירו היה מותר בידו: עבדי ליה כר'
אילעא. אלא הכי הלכתא: אמר שמואל ולאורה אפילו כל שהוא יש לו חזקה. חלון העשוי ליכנס ממנו חור במקום אפל לא בעינן
חלון כורי אלא אפילו כל שהוא יש לו חזקה דחלון העשוי לאורה מילתא דקציעותא דכל הימים אדם נרץ לאורה וכיון שעשה חלון זה לכל
הימים עשאו והיה לו לבצל חצר למחות בתוך ג' ומדלא מיחה איכא למימר דצרשותו עשה ומתני' לאו בחלון העשוי לאורה מיירי אלא בחלון
העשוי לשמור גנות ופירדסיס דרך החלון: מתני' היו עד טפח יש לו חזקה. מי שיש לו כותל סמוך לחצר חצירו והוא צו
טפח בולט מכתלו לחצר חצירו הוא חזקה ואין בעל החצר יכול לבנות שם בנין לסתור את היוז דכולי האי לא היה שציק ליה בעל
החצר להוציא וזו טפח בחצרו בלא רשותו שהרי יכול למחות דקדתי ואילו ומדלא מיחה בתוך ג' איכא למימר דצרשותו הוציא:
ויכול

לו חזקה בחצר כשיעור טפח. שאלמלא שיש לו חזקה בחצר לא היה מניחו להוציא בה זיו כשיעור טפח: מפני שיכול

עין משפט
גר מצוה

רעא א מ"י פ"ח מהל'
טמס הל' א סמג
עשין פ"ב וסמ"ח מ"מ ס'
קנן ע"פ י:
רעב ב מ"י שם הל' ד
טו"ע שם ע"פ י:
רעב ג מ"י שם פ"ז הל' ו
א סמג עשין אה טו"ע
מ"מ ס' קנן ע"פ י:
רעב ד מ"י שם הל' ה
טו"ע שם ע"פ י:
ערה ה מ"י שם הל' ז וע"ש
טו"ע שם ע"פ י:
רעו ו מ"י שם פ"ח הל' ב
סמג עשין פ"ב טו"ע
מ"מ ס' קנן ע"פ ג:

לעזי רש"י

אשכולינניש
[אשכולינניש]. מדרגות.

רבינו גרשום

והוא מקבל הוא מימינו
שלו בתוך של בנינו: הכא
במוחילה של בנין, שעשויה
מן אבנים ומן סיד עסקינן
דאמר ליה בעל המוחילה לא
נתיא לי דתיתרע אשיתאי.
ביתא יעב בבנין למוחילה
יקלקל אותה. ואם לא
יהיה ריוח למים לקלח
ולצאת ישותו שם במוחילה
ויקלקל הכותל: לדידי קני
לי ממיא דאגרי. לקבלן
ולעשות מהן צרכי: רבי
אשעיא אומר מעבב. לו
שלא לטותמו: ור' אושעיא
באמר דמעבב כמו שאמר ר'
שמואל דקני חצירו שלישי לו:
שאין לו ר' חווקין. מעלות:
אין לו חזקה: אם יש לו
מלבן בחצר חצירו כמו שפה
מחתיתה שמשפח בחצר:
מי שגב סולם דלא מקפיד.
במתני' איהו סולם: ר' יורא
אמר אדר' הירדחמתני קאי
ואמר למטה מד' אמות א'
איכא חלון בחצר חבירו יש
לו חזקה ויכול למחות משום
היזק ראה' ואי לא מיחה
יניח ר' חזקה: ואי למעלה
מד' אמות קאי. וליכא היזק
ראה' אין לו חזקה מפני
אין יכול למחות
הואיל דלא מוקף ליה חלון
אין לו חזקה מפני שאין יכול
למחות לכך שחק אבל לא
מחזיק: ור' אילעא אמר אפי'
למעלה מד' אמות אין לו
חזקה. דלכך שחיק דלא מוקף
ליה. ויכול למחות ולעבד
לו מתי שירצה: בכופין על
מדת סדרו. דבר שאין מוקף
לו ומיעיל לחצירו כגון חלון
למעלה מד' אמות ר' יורא
סבר כופין שלא יעבד להכי
קאמר שאין יכול למחות
ור' אילעא סבר יכול למחות
קסבר דאין כופין: וכולי
עלמא. ואפי' ר' אילעא
אמר דכופין: אי הכי אמאי
אמר דיכול למחות. דאמר
היו זימנין דמותרת מידי
תחתיו עד דקיימתי לחלון
וחזית מינאי וסתמל כלום
מה בשחצירי: ההוא דאסא
לקמיה דר' אמי. שהיה לו
חלון בחצר חבירו למעלה
מ"א ואין שם חזוק ראה'
לו חזקה ויכול למחות:
אמר רבי יוחנן ויכול למחות:
כל שהוא שאין ראה'
אדם נכנס בו ואע"פ שאין
לו מלבן חצר חזקה ואין
יכול בעל הצד לסותמה
הוא דלא תאפיל עליו: פ"ק
לוי עד טפח. שאם יש
לו לאדם זיו וצא מכותלו
לחצר חבירו עד טפח יש
לו חזקה בחצר כשיעור טפח: שאלמלא שיש לו חזקה בחצר לא היה מניחו להוציא בה זיו כשיעור טפח: מפני שיכול